

Sprawozdanie z kontroli przestrzegania praw osób upośledzonych umysłowo przebywających w Domu Pomocy Społecznej w Toporowie przeprowadzonej w dniu 08.03.2012r. przez SSR w Świebodzinie Beatę Augustynowicz

Przedmiotem kontroli była legalność przyjmowania i przebywania osób upośledzonych umysłowo w DPS w Toporowie oraz warunków w jakich osoby te przebywają. Legalność tę określa ustawa z dnia 19.08.1994r. o ochronie zdrowia psychicznego/Dz.U. Nr 111, poz.535 z późn.zm./ i rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 31.07.1995r. w sprawie szczegółowego sposobu działania w sprawach przyjęcia do domu pomocy społecznej oraz wypisania z domu pomocy społecznej osoby chorej psychicznie i upośledzonej umysłowo/Dz.U. Nr 92, poz.460/.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27.02.1995r. w sprawie kontroli przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi przebywającymi w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej/Dz.U. Nr 150, poz.128/.

Uwagi ogólne

Dyrektorem Domu Pomocy Społecznej w Toporowie jest p.Katarzyna Patrzk-Lebiotkowska. W przypadku nieobecności dyrektora jego obowiązki pełni kierownik działu terapeutyczno-opiekuńczego.

Dom Pomocy Społecznej dzieli się na część pałacową oraz 2 pawilony oznaczone odpowiednio nr 1 i 2. 2 usamodzielnionych pacjentów zamieszkuje w mieszkaniu utworzonym w 2006r.

Na dzień kontroli w DPS przebywało 80 pensjonariuszy, w tym 14 kobiet i 66 mężczyzn, z upośledzeniem umysłowym lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim. Są to osoby w wieku od 5 do 77 lat, w tym 4 osoby w wieku do 18 lat.

Wszystkie osoby małoletnie (4 osoby) zostały skierowane do DPS przez OPS na podstawie wniosku opiekuna prawnego (3 osoby) i wniosku rodzica (1 osoba).

1 osoba, która uzyskała pełnoletniość 20.02.2012r. opuści DPS po zakończeniu bieżącego roku szkolnego.

Na dzień kontroli w placówce brak osób umieszczonych na mocy art.39 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego lub innego orzeczenia sądowego oraz osób umieszczonych na pobyt czasowy.

Stan kadrowy

Stan kadrowy DPS w Toporowie od daty ostatniej kontroli uległ niewielkiej zmianie i przedstawia się następująco:

- 1 konsultant ds. rehabilitacji
- 15 opiekunów
- 1 kierownik działu terapeutyczno-opiekuńczego
- 8 pielęgniarek, w tym 2 osoby na umowę zlecenia
- 7 pokojowych
- 3 instruktorów terapii zajęciowej
- 1 pracownik socjalny
- 1 kierownik działu medyczno-rehabilitacyjnego
- 5 pracowników kuchni
- 1 kierownik działu administracyjno- gospodarczego
- 1 kierowca
- 4 pracowników pralni
- 1 magazynier
- 1 konserwator

Placówka w dalszy ciągu nie ma zatrudnionych na etacie lekarza psychiatry i psychologa. Opiekę tego typu zapewnia lekarz psychiatra zatrudniony w „Postęp” w Świebodzinie Barham Barham. Do placówki przyjeżdża 1 raz w tygodniu, a w razie potrzeby częściej. Opieka psychologiczna zapewniona jest w ramach pracy psychologa

poza placówką /psycholog Grażyna Paprocka/. Co miesiąc lub o 2 miesiące przyjmowanych jest na wizytę po 2 pensjonariuszy.

Dokumentacja

Dla każdego z pacjentów placówka ma założoną teczkę osobową z nadanym numerem, która obejmuje:

- wnioski o umieszczenie w DPS
- decyzje kierujące do placówki
- decyzje OPS lub PCPR o ustaleniu odpłatności za pobyt w DPS
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności
- wywiady socjalne
- dowód osobisty
- postanowienia sądowe o ustanowieniu opieki prawnej lub kurateli
- zaświadczenia wydawane opiekunom lub kuratorom
- postanowienia sądowe zezwalające opiekunom prawnym na podjęcie czynności związanych z umieszczeniem w DPS
- zgody opiekunów prawnych na wyjazdy podopiecznych
- decyzje o wysokości dochodów

Dodatkowo te czki osób małoletnich (nr 125,160, 163, 164) zawierają opinie psychologiczne, świadectwa szkolne, orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych, kwestionariusze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Każda z nich zawiera postanowienia sądowe zezwalające opiekunowi prawnemu na podjęcie czynności związanych z umieszczeniem małoletnich w domu pomocy społecznej.

Ponadto prowadzona jestteczka zawierająca upoważnienia do odbioru świadczeń emerytalno-rentowych i innych przelewów pieniężnych dla pracowników DPS w Toporowie oraz zeszyt przepustek.

Prowadzony jest też przez pracownika socjalnego skoroszyt odwiedzin i rozmów telefonicznych z opiekunami prawnymi i członkami rodzin podopiecznych (odnotowano jedną sytuację gdy podczas odwiedzin osoby małoletniej od wizytującej matki wyczuwalny był alkohol. Dyrektor pouczył matkę o możliwości zakazania w przyszłości kontaktów z małoletnim w podobnej sytuacji).

Dokumentacja jest prowadzona prawidłowo.

Przymus bezpośredni

W placówce nie stosuje się przymusu bezpośredniego wobec pensjonariuszy. W przypadku agresywnego zachowania pacjentów, którzy wymagają pomocy lekarza psychiatry pomocy udzielają oddziały psychiatryczne w szpitalach w Ciborzu i Obrzycach.

W 2011r. w szpitalu psychiatrycznym były hospitalizowane 3 osoby dorosłe w celu leczenia zaburzeń zachowania oraz powodu autoagresji (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Ciborzu). Hospitalizacje trwały do trzech tygodni. Na dzień kontroli żaden z pensjonariuszy nie był hospitalizowany w szpitalu psychiatrycznym.

Zasady odpłatności za pobyt w placówce

Koszt pobytu w placówce obciąża mieszkańca placówki. Z renty, emerytury lub zasiłku mieszkańca z tego tytułu jest potrącanie 70% , natomiast pozostałe 30 % pozostaje z przeznaczeniem na potrzeby pacjenta. Różnicę należności dopłaca OPS lub Skarb Państwa. Jedynie w przypadku jednego małoletniego pensjonariusza niewielką kwotę dopłaca jego rodzina.

Przestrzeganie praw osób przebywających w DPS

Skargi i wnioski

Nie stwierdzono naruszania praw osób przebywających w Domu, w tym wolności wyznania, prawa do kontaktu z członkami rodziny. W sytuacjach tego wymagających podejmowane są starania zmierzające do ustalenia miejsc zamieszkania członków rodzin pacjentów a co za tym idzie umożliwienia kontaktów. Kontrola pomieszczeń zajmowanych przez pacjentów wykazała, że mają oni możliwość kształtowanie swojego otoczenia zgodnie ze swoim poczuciem estetycznym. Zachowana jest dbałość o poszanowanie intymności pacjentów.

Mieszkańcy z problemami i zastrzeżeniami do funkcjonowania placówki mogą zwracać się do pracownika pierwszego kontaktu, a także do dyrektora. Mają wgląd do regulaminu funkcjonowania placówki i praw mieszkańców.

Wszyscy mieszkańcy mają swobodę w realizowaniu swoich praktyk religijnych. W DPS funkcjonuje kaplica jak również mieszkańcy mają możliwość korzystania z kościoła położonego w Toporowie.

Odwiedziny pacjentów są możliwe o każdej porze dnia. Pensjonariusze o lekkim stopniu upośledzenia mają możliwość wychodzenia poza teren DPS np. na spacer lub w celu dokonania zakupów. Pensjonariusze o umiarkowanym i znacznym stopniu upośledzenia również mają taką możliwość z tym, że pod kontrolą opiekunów i za zgodą ich opiekunów prawnych. Przez DPS jest obecnie prowadzony tzw. zeszyt wyjść, w którym odnotowuje się godziny wyjścia oraz miejsce do którego udaje się pensjonariusz.

Relacje pensjonariuszy DPS z mieszkańcami są dobre, nie odnotowano żadnych konfliktów.

Warunki bytowe

Dom Pomocy Społecznej w Toporowie nadal mieści się w tych samych budynkach (część pałacowa, 2 pawilony oznaczone odpowiednio 1 i 2, budynek gospodarczy i 2 garaże).

W części pałacowej Domu, oddział, gdzie przebywają osoby upośledzone umysłowo mieści się na I piętrze. Oddział składa się z 13 pokoi sypialnych / 3 pokoje- 2 osobowe, 8 pokoi- 3 osobowych, 2 pokoje- 4 osobowe/, 2 łazienek, 3 toalet, pokoju codziennego pobytu i dyżurki pielęgniarek/.

Na parterze pacjenci korzystają z sali kominkowej i stołówki. Na parterze części pałacowej znajduje się również sala doświadczenia świata, pokój odwiedzin, 2 toalety, sala rewalidacyjna gdzie odbywa się rehabilitacja dzieci z upośledzeniem głębokim oraz świetlica i pomieszczenia sekcji żywienia.

Wszystkie pomieszczenia są utrzymane w porządku. Ściany ozdobione są obrazami i dekoracjami wykonanymi przez pacjentów. We wszystkich pomieszczeniach znajdują się niezbędne sprzęty.

Pierwszy pawilon składa się z następujących pomieszczeń: kuchni, stołówki, 7-miu pokoi jedno- i dwuosobowych z łazienkami, dyżurki pielęgniarek i łazienki, sali wielofunkcyjnej.

W piwnicy znajduje się: kaplica, pokój do terapii, harcówka, kawiarnia i pracownia zabawki miękkiej, pracownia plastyczna oraz sala gimnastyczna.

Drugi pawilon składa się z 15-stu pokoi jedno- i dwuosobowych, izolatki, pomieszczenia rehabilitacji i łazienki.

Również pomieszczenia pawilonów utrzymane są w należyтым porządku.

W budynku gospodarczym mieści się pokój pracownika socjalnego, pokój kierownika działu gospodarczego i BHP, pralnia, kotłownia, a także mieszkanie dla 2 usamodzielnionych pacjentów DPS.

Pacjenci Domu mają zapewnioną stałą opiekę medyczną. Obecnie lekarzem pierwszego kontaktu jest Małgorzata Burzyńska. Nadal działa Zespół Edukacyjno-Terapeutyczny będący filią SOSW w Świebodzinie. Na dzień kontroli 14 pacjentów kontynuowało naukę, w tym 1 osoba przebywa w internacie Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego w Świebodzinie. Zajęcia prowadzi 4 nauczycieli. 3 pacjentów korzysta z warsztatów terapii zajęciowej w Spółdzielni Inwalidów „Postęp” w Świebodzinie. Jeden z pacjentów dojeżdża do pracy w w/w Spółdzielni.

W 2011r. 5 pensjonariuszy (z opiekunem) korzystało z turnusu rehabilitacyjnego w Gościmiu, 3 w Darłówwku. 3 pensjonariuszy korzystało z hipoterapii.

Pensjonariusze w 2011r. brali udział m.in. w olimpiadach specjalnych (Sława, Trzebiechów, Skwierzyna), wycieczkach, piknikach, festynie pożegnania lata (udział rodzin oraz pensjonariuszy DPS w Glińsku), uczestniczyli w ogólnopolskim konkursie plastycznym PFRON „Sztuka niepełnosprawnych”, festiwalach, koncertach, występach, przedstawieniach jasełkowych, zabawie karnawałowo-walentynkowej. 9 osób brało udział w Wigilii dla osób samotnych w Łagowie.

W 2011r. w DPS zostały przeprowadzone następujące remonty i inwestycje:

I. prace zlecone wykonawcom

-montaż wykładziny PCV w stołówce

-bieżące naprawy środków trwałych, w tym kserokopiarki, komputerów, niszczarki, instalacji co, samochodu

II. prace wykonane we własnym zakresie:

-naprawa dachu /budynek techniczny/

-naprawa drogi wewnętrznej /pawilon-pałac/

-malowanie pomieszczeń, w tym w pawilonie 1 i 2 dwóch pokoi podopiecznych oraz trzech łazienek, zaś w części pałacowej czterech pokoi podopiecznych, korytarzy, klatki schodowej, szatni, łazienki

Współpraca z sądem i opiekunami

Aktualnie w Domu przebywa 47-ciu ubezwłasnowolnionych pacjentów, w tym całkowicie ubezwłasnowolnionych 45 oraz 2 pacjentów częściowo ubezwłasnowolnionych.

Opiekunami prawnymi 27 pacjentów ubezwłasnowolnionych są członkowie rodziny z którymi personel Domu utrzymuje przede wszystkim kontakt telefoniczny, korespondencyjny a w razie potrzeby osobisty. Opiekunami prawnymi pozostałych 20 pacjentów są osoby spośród personelu.

Kuratorem jednego z pacjentów częściowo ubezwłasnowolnionych jest były pracownik DPS, drugiego osoba spokrewniona.

Postępowania opiekuńcze tych osób prowadzą Sądy Rejonowe w: Świebodzinie- 25 osób, Luboniu- 1 osoba, Krośnie Odrzańskim- 3 osoby, Żarach- 2 osoby, Żaganiu- 6 osób, Nowej Soli- 4 osoby, Słubicach- 3 osoby, Głogowie- 1 osoba, Gorzowie WLP. – 1 osoba, Wolsztynie- 1 osoba.

W 2011r. Dyrektor DPS nie składał wniosków o zmianę osoby opiekuna prawnego. W ocenie Dyrektora na dzień kontroli współpraca z opiekunami prawnymi odbywa się bez większych zastrzeżeń.

Placówka udziela terminowych odpowiedzi na pisma sądowe w sprawach podopiecznych.

Do Sądu nie dotarły żadne skargi dotyczące funkcjonowania placówki.

Współpraca z rodzinami pacjentów

Współpraca z rodzinami pacjentów odbywa się w formie korespondencji i odwiedzin. W 2011r., podobnie jak w poprzednich latach w miesiącu wrześniu odbyło się spotkanie personelu z rodzinami podopiecznych przy muzyce i ognisku, z przygotowanymi atrakcjami dla podopiecznych. Placówka podejmuje starania w poszukiwaniu nowych członków rodzin podopiecznych, którzy mogliby utrzymywać kontakty z podopiecznymi.

Ustalenia końcowe i zalecenia pokontrolne

Działalność Domu Pomocy Społecznej w Toporowie pod względem przestrzegania praw pacjentów i zapewnienia odpowiednich warunków pobytu należy ocenić pozytywnie. Placówka stara się zapewnić pensjonariuszom kontakt z osobami najbliż-

szymi oraz kładzie nacisk na funkcjonowanie placówki w środowisku społeczności lokalnej.

Nie stwierdzono naruszenia przepisów regulujących działalność placówki.

Przeprowadzona kontrola pozwala stwierdzić, że placówka działa bez zastrzeżeń. Widoczna jest dbałość pracowników i kierownictwa placówki o zabezpieczenie potrzeb pensjonariuszy w zakresie koniecznej pomocy a także w zakresie ich oczekiwań związanych z potrzebami na poziomie normalnego funkcjonowania.

Do Sądu nie dotarły żadne skargi dotyczące działalności placówki.

W następstwie przeprowadzonej kontroli zaleca się utrzymanie dotychczasowego poziomu placówki.

Sędzia Sądu Rejonowego w Świebodzinie
Beata Augustynowicz

Świebodzin, dnia 09 marca 2012r.

